

KWARTAALRAPPORTAGE

URM-rekentabellen kwartaalrapportage

2026Q3 » 2026Q4 • Voorbeeldfonds

Voorbeelddocument bij urm-rekentabellen.nl • oktober 2026

Dit is een voorbeeld van de rapportage die bij elke kwartaallevering hoort, opgesteld voor een fictief voorbeeldfonds (flexibele premieregeling, drie beleggingsprofielen). Alle bedragen zijn indicatief. De cijfers over de DNB-scenariosets zijn ontleend aan de publiek gepubliceerde sets (CP2022 P, 20.000 scenario's, kwartalen 2026Q3 en 2026Q4). Nieuw in deze editie: een kader over wat dezelfde kwartaalwissel laat zien bij 2.000 scenario's (hoofdstuk 5).

Methodisch voorbeeld; de onderliggende rekentabellen zijn nog niet actuarieel vrijgegeven.

1. Samenvatting

- De nieuwe DNB-set (2026Q4, stand eind september) start met een **flink hogere rente**: de rentecurve op de startdatum ligt 0,7 tot 0,9 procentpunt hoger tot tien jaar en circa 0,25 procentpunt hoger op vijftig jaar. Ook de inflatie start hoger.
- De **uitkomstband voor deelnemers wordt weer breder**, nominaal 11 à 15% en in koopkracht 5 à 8%. Daarmee komt een deel terug van de versmalling uit het vorige kwartaal.
- Rente en inflatie bewegen hier **tegengesteld**: de onzekerheid over de rente op termijn neemt toe, de inflatiespreiding neemt juist af. Het nominale beeld wordt daardoor onrustiger dan het beeld in koopkracht.
- De **maatmensen** (hoofdstuk 4) zien een hoger verwacht pensioen, +1,8% tot +3,4% nominaal, vooral door extra rendement in de eerste drie jaar (hoofdstuk 4.1), en een bredere band, vooral aan de goedweerkant. Alle mutaties vallen in de categorie "klein" van het beoordelingskader.
- In een aparte proef met de **eerste 2.000 scenario's** daalt het verwachte pensioen van de starter licht, waar het met 20.000 stijgt (hoofdstuk 5).
- **Aan de regeling en de grondslagen veranderde niets**: de bewegingen komen uit de nieuwe scenario-set. Onze duiding op parameterniveau staat in hoofdstuk 6.

2. De scenario-set zelf (niveau 1)

2.1 Aandelenrendement, geannualiseerd, per horizon

HORIZON	Q3: P5	Q3: P50	Q3: P95	Q4: P5	Q4: P50	Q4: P95	SPREIDING (P95-P5)
1 jaar	-17,5%	9,0%	27,6%	-17,3%	10,0%	28,9%	45% » 46%
10 jaar	-2,3%	6,6%	13,8%	-2,3%	6,9%	14,2%	16,1% » 16,5%
30 jaar	1,0%	5,9%	10,3%	0,9%	6,1%	10,7%	9,3% » 9,8%
60 jaar	2,2%	5,7%	8,9%	2,1%	5,7%	9,1%	6,6% » 7,0%

Het verwachte rendement is iets hoger, vooral op korte termijn (hogere rente plus een iets hogere aandelenpremie). De spreiding neemt licht toe op elke horizon.

2.2 Prijsinflatie (NL), geannualiseerd, per horizon

HORIZON	Q3: P5	Q3: P50	Q3: P95	Q4: P5	Q4: P50	Q4: P95	SPREIDING
1 jaar	0,7%	2,1%	4,0%	1,4%	2,8%	4,5%	3,3% » 3,1%
10 jaar	1,2%	2,1%	3,2%	1,4%	2,2%	3,1%	2,0% » 1,7%
30 jaar	1,3%	2,0%	2,9%	1,4%	2,1%	2,8%	1,6% » 1,4%
60 jaar	1,4%	2,0%	2,7%	1,5%	2,0%	2,6%	1,3% » 1,1%

De inflatie start hoger (verwachting jaar 1: 2,1% » 2,8%), maar dat ebt snel weg. De spreiding is op elke horizon kleiner dan in Q3.

2.3 Rentetermijnstructuur op de startdatum

LOOPTIJD	Q3	Q4	VERSCHIL
1 jaar	2,7%	3,4%	+69 bp
5 jaar	2,7%	3,6%	+89 bp
10 jaar	2,9%	3,7%	+78 bp
20 jaar	3,2%	3,7%	+54 bp
30 jaar	3,1%	3,5%	+38 bp
50 jaar	2,6%	2,9%	+25 bp

De hele curve ligt hoger, het sterkst op kort en middellang. Op termijn wordt de rente onzekerder: de spreiding van de 10-jaarsrente over twintig jaar gaat van 3,7 naar 4,5 procentpunt, bij een vrijwel gelijke mediaan.

3. Effect op de rekentabellen (niveau 2)

Relatieve uitkomstband (de afstand tussen slecht- en goedweerscenario, gedeeld door het verwachte pensioen), als mediaan over alle looptijden en pensioengetallen, per beleggingsprofiel (variabele uitkering):

PROFIEL	TABEL	BAND Q3	BAND Q4	VERANDERING
Defensief	reëel	75%	81%	+8%
Defensief	nominaal	85%	98%	+15%
Neutraal	reëel	100%	107%	+7%
Neutraal	nominaal	106%	120%	+13%
Offensief	reëel	123%	130%	+5%
Offensief	nominaal	127%	141%	+11%

De verbreding is consistent over alle looptijden en het grootst in de nominale bedragen, waar de grotere rente-onzekerheid direct doorwerkt. Ter vergelijking, neutraal nominaal: 128% (Q2) » 106% (Q3) » 120% (Q4). De tabel voor de variabele uitkering na pensioendatum werd 2% smaller.

4. Maatmens-doorrekening (niveau 3)

Vaste maatmensen, elk kwartaal identiek doorgerekend (profiel neutraal, variabele uitkering).
Jaarpensioen nominaal, verwacht en de band van slechtweer tot goedweer:

MAATMENS	VERWACHT Q3	VERWACHT Q4	MUTATIE	SLECHTWEER Q4	GOEDWEER Q4	BANDBREEDTE
Starter (25 jr)	€ 12.900	€ 13.100	+1,8%	€ 5.700	€ 32.500	15% breder
Midloopbaan (40 jr)	€ 20.000	€ 20.600	+3,4%	€ 8.500	€ 47.900	11% breder
Latere loopbaan (55 jr)	€ 25.600	€ 26.400	+3,1%	€ 15.400	€ 42.800	10% breder
Bijna pensioen (65 jr)	€ 23.000	€ 23.700	+3,1%	€ 19.300	€ 28.300	6% breder

Slechtweer en goedweer in Q3 waren: starter € 5.900 en € 29.000, midloopbaan € 8.800 en € 43.200, latere loopbaan € 15.600 en € 39.600, bijna pensioen € 18.800 en € 26.900. Bandbreedte: de relatieve band (goedweer min slechtweer, gedeeld door verwacht); "15% breder" is een relatieve toename van die verhouding.

En in koopkracht (reëel):

MAATMENS	VERWACHT Q3	VERWACHT Q4	MUTATIE	SLECHTWEER Q4	GOEDWEER Q4
Starter (25 jr)	€ 5.450	€ 5.500	+0,9%	€ 2.500	€ 12.800
Midloopbaan (40 jr)	€ 11.400	€ 11.600	+2,5%	€ 4.900	€ 25.900
Latere loopbaan (55 jr)	€ 19.600	€ 20.000	+2,2%	€ 11.800	€ 31.500
Bijna pensioen (65 jr)	€ 21.600	€ 22.100	+2,2%	€ 17.900	€ 26.100

4.1 Waarom stijgt het verwachte pensioen? Een verklarende indicatie

Een pensioen is het kapitaal op de pensioendatum, gedeeld door wat een euro levenslang pensioen dan kost. Beide zijn doorgerekend als mediaan over alle 20.000 scenario's (neutrale beleggingsmix, na kosten). Dit is een verklarende indicatie: de medianen horen niet bij één en hetzelfde scenario en geven geen exacte uitsplitsing van een individueel pensioen.

HORIZON	RENDEMENT Q3	RENDEMENT Q4	EXTRA RENDEMENT, CUMULATIEF	INKOOPPRIJS PENSIOEN
3 jaar (bijna pensioen)	5,0%	6,2%	+3,5%	-0,2%
13 jaar (latere loopbaan)	4,9%	5,2%	+3,6%	+0,2%
28 jaar (midloopbaan)	4,9%	5,0%	+3,6%	-0,9%
43 jaar (starter)	4,9%	5,0%	+4,1%	-0,6%

Rendement: geannualiseerd, mediaan over de scenario's. Inkoopprijs: verandering van de kosten van een euro pensioen op de pensioendatum.

Drie dingen vallen op. **De extra opbrengst zit vrijwel helemaal in de eerste drie jaar.** Over drie jaar levert de beleggingsmix in de mediaan 3,5% meer op, over dertien jaar 3,6%: de jaren daarna voegen bijna niets toe. In die eerste jaren rendeert vastrentend circa 4,7% per jaar in plaats van 3,1%: de rente start hoger en zakt in de scenario's snel terug (de 10-jaarsrente gaat in de mediaan van 3,7% naar 2,8% in vijf jaar), wat koerswinst geeft. Aandelen profiteren van de hogere korte rente en een iets hogere aandelenpremie. **De inkoopprijs van het pensioen verandert nauwelijks,** ook niet voor de 65-jarige: tegen de pensioendatum is de hogere rente grotendeels teruggezakt. **Wie al veel kapitaal heeft, profiteert daar het meest van** (+3,1% tot +3,4%). De starter heeft weinig kapitaal; zijn pensioen komt vooral uit premies die pas later worden ingelegd en de extra opbrengst van de eerste jaren missen. Daarom +1,8%.

Beoordeling. Alle mutaties van het verwachte pensioen blijven onder de 5% en vallen daarmee in de categorie *klein* van het beoordelingskader (ontleend aan het SZW-referentieonderzoek naar rekenmethodieken: klein < 5%, middelklein 5 à 10%, middelgroot 10 à 15%, groot > 15%). De bredere band zit vooral aan de goedweerkant; het slechtweerbetalingsbedrag daalt bij de drie jongste maatmensen licht (tot -5% bij de starter). Voor de 65-jarige stijgen alle drie de bedragen: onze analyse wijst vooral op het hogere rendement in de drie jaren tot pensionering; de mediane inkoopprijs verandert in die horizon nauwelijks.

5. Dezelfde kwartaalwissel bij 2.000 scenario's

Voor URM-berekeningen voor communicatiedoeleinden mogen volgens DNB minimaal 2.000 economische scenario's worden gebruikt; wie minder scenario's gebruikt dan de set bevat, neemt de eerste. Voor andere toepassingen kunnen andere minima gelden. Wij gebruiken alle 20.000. Als aparte gevoeligheidsproef is dezelfde kwartaalwissel ook doorgerekend met de eerste 2.000 scenario's van beide sets, en als onderzoeksproef met tien niet-overlappende blokken van 2.000 uit de Q4-set. Alle berekeningen in deze rapportage gebruiken dezelfde rekenmethode, regeling en grondslagen.

MAATMENS (NOMINAAL)	MUTATIE VERWACHT BIJ 20.000	BIJ EERSTE 2.000	SPREIDING TIEN PROEFBLOKKEN: VERWACHT	IDEM: SLECHTWEER
Starter (25 jr)	+1,8%	-0,1%	4,1%	9,2%
Midloopbaan (40 jr)	+3,4%	+2,5%	3,8%	11,2%
Latere loopbaan (55 jr)	+3,1%	+2,5%	2,4%	5,6%
Bijna pensioen (65 jr)	+3,1%	+3,4%	0,6%	2,0%

Spreading tien proefblokken: verschil tussen het hoogste en het laagste blok, gedeeld door de uitkomst bij 20.000; geen foutmarge of kansinterval. Bijvoorbeeld de starter: in de proef varieert het verwachte pensioen van € 12.800 tot € 13.300; een reguliere 2.000-berekening gebruikt de eerste 2.000.

Voor de starter en de midloopbaan is de waargenomen spreiding tussen de proefblokken (circa 4%) groter dan de kwartaalbeweging in de 20.000-referentie (circa 2 à 3%). Bij deze maatmensen en dit kwartaalpaar is met 2.000 scenario's dus moeilijk te onderscheiden of een beweging uit de nieuwe set komt of uit de steekproef. Ook 20.000 is een steekproef; hier dient die als referentie. Bij de starter wijst de eerste 2.000 dit kwartaal zelfs de andere kant op. Dichter bij de pensioendatum wordt het verschil klein: de 65-jarige ziet bij beide groottes vrijwel hetzelfde. Dit bevestigt het beeld uit onze praktijknotitie over het aantal scenario's (urm-rekentabellen.nl/aantal-scenarios), nu ook op een nieuw kwartaal.

Waarom wijkt 2.000 af?

De marktbeving is bij 2.000 scenario's dezelfde: ook in de eerste 2.000 ligt het mediane rendement circa 3% hoger. Het verschil zit in de steekproef. Bij 2.000 scenario's bepaalt een veel kleinere groep scenario's rond het midden het bedrag, en een kleine herijking door DNB verschuift welk scenario precies in het midden valt, ook al zijn de scenario's van Q3 en Q4 per scenarinummer sterk gecorreleerd. De beweging bij 2.000 hangt samen met de beweging bij 20.000 en de verandering van de steekproefafwijking:

MAATMENS (VERWACHT, NOMINAAL)	BEWEGING 20.000	AFWIJKING 2.000 IN Q3	AFWIJKING IN Q4	BEWEGING 2.000
Starter (25 jr)	+1,8%	0,0%	-1,8%	-0,1%
Midloopbaan (40 jr)	+3,4%	+0,8%	0,0%	+2,5%
Latere loopbaan (55 jr)	+3,1%	+0,3%	-0,2%	+2,5%
Bijna pensioen (65 jr)	+3,1%	-0,5%	-0,2%	+3,4%

Afwijking: uitkomst van de eerste 2.000 scenario's ten opzichte van alle 20.000, in hetzelfde kwartaal.

Bij de starter zat de eerste 2.000 in Q3 toevallig precies goed en in Q4 1,8% te laag. Die verschuiving van de steekproef is even groot als de beweging in de 20.000-referentie en heft haar op. Vlak voor pensioen liggen de scenario's dicht bij elkaar en is het effect klein.

Duiding. Tussen twee kwartalen verschuift het verwachte pensioen van een jonge deelnemer een paar procent. In deze proef is de steekproefgevoeligheid bij 2.000 scenario's van dezelfde orde. Met 20.000 scenario's is zo'n beweging beter toe te wijzen aan de nieuwe scenarioset; bij 2.000 kan dat voor jonge deelnemers lastig zijn. Dat geldt voor deze voorbeelddeelnemers en dit kwartaalpaar, niet als algemene uitspraak.

6. Onze duiding van de gewijzigde parameters

Onze duiding volgt uit het parameterblad van de gepubliceerde set, gelezen met de Technische Appendix van de Commissie Parameters 2022. De scenario-uitkomsten van Q3 en Q4 zijn per scenarinummer sterk gecorreleerd (0,98); dat past bij vergelijkbare paden. De parameterwijzigingen hieronder bieden een plausibele verklaring voor de waargenomen richting.

WIJZIGING	Q3 » Q4	EFFECT
Startwaarde reële rente	1,1% » 1,9%	hogere rentecurve op de startdatum
Startinflatie	1,2% » 1,3%	draagt bij aan de hogere inflatie in jaar 1
Terugkeersnelheid reële rente	verdubbeld	schokken in de reële rente ebben sneller weg
Terugkeersnelheid inflatie	ruim verdubbeld	smallere inflatieband op elke horizon
Aandelenpremie	5,7% » 5,9%	iets hoger verwacht aandelenrendement
Aandelenvolatiliteit	+2%	iets bredere rendementsband

De rode draad: de vorige herijking zette het rendement- en renteproces rustiger en het inflatieproces beweeglijker. Deze herijking draait dat deels terug: de rente start hoger en is op termijn onzekerder, de inflatie keert sneller terug naar haar gemiddelde. Nominaal wordt het deelnemersbeeld daardoor breder; in koopkracht minder. Voor deelnemerscommunicatie is dat onderscheid relevant: de drie scenariobedragen in de navigatiemetafoor zijn voor inflatie gecorrigeerd, dus in koopkracht. Daar is de verbreding kleiner (5 à 8%) dan in de nominale bedragen van deze rapportage, en nominale voorbeeldbedragen mogen daar niet zonder omzetting mee worden gelijkgesteld.

7. Verantwoording

- Scenariosets: DNB CP2022 P-scenariosets 20K, kwartalen 2026Q3 (stand eind juni 2026) en 2026Q4 (stand eind september 2026, gepubliceerd 15 oktober 2026), publiek beschikbaar.
- Rekentabellen: gegenereerd met de volledige 20.000-scenarioset; identieke fondsparemeters en sterftegrondslag in beide kwartalen, zodat elk verschil herleidbaar is tot de scenarioset.
- Vergelijking 2.000 en 20.000 (hoofdstuk 5): de eerste 2.000 scenario's van beide sets en, als onderzoeksproef, tien niet-overlappende blokken van 2.000 uit de Q4-set; zelfde rekenmethode, regeling en grondslagen als de 20.000-berekening. De verklaring in 4.1 is een indicatie op basis van medianen over de scenario's.
- Validatie: ingebouwde zelfcontroles (aansluiting op het referentieblad van de DNB-set, scenario-ordening, volledigheid, ijkpunten); bij een schending wordt geen output geleverd.
- Maatmensen: vaste voorbeelddwarsdoorsnede; in klantleveringen wordt de maatmensgroep bij intake vastgesteld en daarna niet gewijzigd.
- Status: voorbeelddocument met indicatieve bedragen voor een fictief fonds; de reketabellen van het voorbeeldfonds zijn nog niet actuarieel vrijgegeven. Klantleveringen hebben de status concept tot vrijgave door de reviewpartner (actuarieel bureau of fondsactuaris).